

Oponentský posudek diplomové práce

Bc. Anetta Paučinová: Otcové v českých rodinách a domácnostech se zaměřením na pečující otce

Diplomová práce "Otcové v českých rodinách a domácnostech se zaměřením na pečující otce" se zabývá aktuálním a společensky významným tématem, které reflektuje proměny v rodinných rolích a jejich dynamice. Autorka přistupuje k problematice otcovství velmi komplexně a využívá širokého spektra různě zaměřených studií, umožňujících detailní analýzu historického vývoje otcovské role až po současné trendy aktivního otcovství.

Téma aktivního otcovství je velmi aktuální, zejména v kontextu rostoucího zájmu o rovnost pohlaví a rovnoměrného zapojení mužů a žen do rodinných povinností. Současná veřejná i odborná debata se přitom často zaměřuje spíše na ženy a jejich možnosti uplatnění na trhu práce a skloubení pracovního a rodinného života, takže práce zaměřená na otce přináší potřebnou a velmi žádanou rovnováhu.

Autorka věnuje značný prostor teoretickému zakotvení tématu, poskytujícímu solidní základ pro následné analýzy. Velký objem použité literatury, včetně zahraničních zdrojů, svědčí o pečlivém přístupu k rešerši. Práce je pevně zakotvena v sociologickém kontextu, autorka tak zúročila i své znalosti z předcházejícího studia. Komplexní pohled na problematiku autorce umožňuje i kombinace různých zdrojů dat (SLDB, výběrová šetření, data administrativní povahy z MPSV apod.).

Práce je strukturována přehledně a logicky, v textu je tedy poměrně snadné se orientovat. Samotný text je psán čtivě a srozumitelně, což přispívá k celkové přístupnosti práce. V textu jsem nenalezla žádné stylistické ani gramatické chyby.

I přes celkově pozitivní dojem z práce, mám několik připomínek či výtek. Kapitola 6 slibuje informovat o zdrojích dat, konstrukci ukazatelů a použitých analytických metodách, spolu s formulací výzkumných otázek. Z mého pohledu je zde však věnováno málo prostoru právě použitým metodologickým postupům. Ocenila bych alespoň stručný popis použitých metod a interpretace výstupů, tak jak je alespoň stručně naznačeno u binární logistické regrese. Multinomiální logistická regrese však zůstala pouze jmenována. Podobně bych doporučovala na s. 30 přidat alespoň do poznámky pod čarou, co je SWOT analýza. U konstrukce vzorců autorce chybí některé indexy (např. levý dolní index t , případně pravý dolní index $15+$, pokud je vůbec potřeba takový věk u podílu osob s VŠ vzděláním určovat).

V práci mi obecně chybí vlastní úvahy autorky nad výsledky. Autorka se spíše drží popisu existujících dat a následného propojení s citovanými studii bez výraznějšího kritického zhodnocení nebo formulace vlastních závěrů a doporučení.

Práce obsahuje i některé další nedostatky především formálního charakteru:

V textu se objevují „dvojitě citace“ (v jednom odstavci je zbytečně uveden citovaný zdroj dvakrát, např. na s. 37 poslední odstavec, na s. 38 třetí odstavec). Naopak v místě, kde autorka píše „v dnešní literatuře“ (s. 21) bych doporučovala nějakou literaturu jmenovat. Některá použitá literatura je těžko dohledatelná v seznamu literatury (např. „MPSV, 2023“ je v seznamu literatury uvedeno jako „Strategie rodinné politiky 2024–2030, 2023. Ministerstvo práce a sociálních věcí...“; „Aktualizovaná Koncepce rodinné politiky, 2019“ je v seznamu literatury uvedeno jako „Revue pro sociální politiku a výzkum, 2019 Aktualizovaná Koncepce rodinné politiky...“). U citace „Schumann a kol.“ je nekonzistence mezi citací a seznamem literatury v roce publikace. „MPSV, 2024“ citované na s. 29 v poznámce pod čarou se mi nepodařilo v seznamu literatury/pramenů dohledat vůbec, je však pravděpodobné, že je tím myšlen jeden z pramenů z roku 2024 citovaných pomocí písmene.

Některé zkratky nejsou konzistentně používány po celý text práce, jiné jsou nejprve použity a teprve následně vysvětleny (např. MPSV je používáno jako zkratka již od začátku práce, ale definována je až na s. 27), zkratka GGS-II, ISCED nejsou zavedeny vůbec.

Zároveň bych doporučovala některé termíny, které jsou autorce jakožto odbornici na danou problematiku jasné, alespoň stručně vysvětlit – např. prekarizovaná práce, povinný rodič, čistá rodina (tento termín je vysvětlen pod tabulkou, v textu bych však vysvětlení ocenila také).

Na s. 65 je špatně uvedena hodnota 77 % mužů tvrdí, že žena obvykle nebo vždy zůstává doma s nemocným dítětem, má být 69 %. Na s. 68 je chybně uvedena hodnota 82 % mužů má zkušenost s přílišnou únavou po příchodu z práce, má být 83 %.

I přes uvedené výtky, které jsou formálního charakteru a nesnižují tak zásadně kvalitu obhajované práce, je práce "Otcové v českých rodinách a domácnostech se zaměřením na pečující otce" kvalitním příspěvkem k aktuální debatě o roli mužů v rodině a domácnosti. Autorka prokázala schopnost kvalitně pracovat s rozsáhlým množstvím literatury a správně analyzovat data.

Předkládaná práce dle mého názoru splňuje požadavky kladené na magisterské práce, a proto ji **doporučuji přijmout k obhajobě.**

Doplňující otázky:

Z mého pohledu je závěr převážně souhrnným shrnutím dosažených výsledků a naznačením možných směrů budoucího výzkumu, spíše než plnohodnotnou diskuzí. Chtěla bych se tedy zeptat na váš osobní názor, který jste získala na základě vašich zkušeností z výzkumu. Jak vy vidíte aktivní otcovství? A jak byste navrhovala, aby se další kroky, zejména z hlediska rodinné politiky, vyvíjely?

30. 5. 2024

RNDr. Mgr. Barbora Janáková Kuprová, Ph.D.